

DIYANET
İŞLERİ BAŞKANLIĞI
DERGİSİ

DİNİ, AHLÂKÎ, EDEBÎ, MESLEKÎ AYLIK DERGİ

2. Cilt

Ocak - Şubat 1963

1 - 2. Sayı

RAMAZÂN BAYRAMI'NIN AYDINLIĞI İÇİNDE

Kemal Edib KÜRKCÜOĞLU

Dünyâ nüfusunun tahminen beşte birinden tereküb eden İslâm âlemi, îmân ve irfân câmiası : Ramazân'dan, bu ezeli rahmet ve mağfiret, ebedî hidâyet ve saâdet ayından doyasıya nasîbini aldı. O âleme, o câmiaya dâhil insanlar olarak ne kadar sevinsek, ne kadar övünsek yeridir. Sevincimiz: şükran sevincidir; övüncümüz: ihlâs övüncüdür. Şükranımız: Allâh'a, ihlâsımız Resûlullâh'adır.

Bu yıl da Ramazan'ın ruhlara kazandırdığı hazlarla bayram ediyoruz. Daha nice nice bayramlar gelip geçecek. Sağ olanlar görecek, gönül yüzleri ak olanlar erecek, feyizlerini derecek. Niyâzımız budur ki: sağlıkla, yüz aklıyla o günleri görelim, o günlere erelim, güllerini derelim. El-verir ki kendimizi olanca gücümüzle Allâh'a, olanca hulûsumuzla Peygamber-i âgâh'a verelim.

Fakihlerce Kevser sûresi nasıl Kurban'ın ve Kurban Bayramı'nın vücûb delîli ise, A'lâ sûresinin: "Kendini arıtan, Tanrısının adını anıp namaz kılan kişi elbette felâh buldu." (14 - 15.) meâlindeki âyetleri de öylecene Ramazan Bayramı'nın Kitâbullâh'tan huccetidir.

Ramazan orucu Hicret-i Nebeviyyenin ikinci yılında farz kılındığına göre 9 u Zamân-ı Saâdet'te olmak üzere 1380 yıldanberi bu bayramın icab ve vücûblarına riâyet edilmektedir.

Hadîs ulemâsının ser-tâcı olan ve Türk milletinin medâr-ı iftihârı bulunan İmâm-ı Buhârî Hazretlerinin rivâyetine göre, Resûlullâh'ın ve Ashâb-ı kirâmın başından sonuna kadar oruçla geçirdikleri ilk Ramazân'ı ta'kîb eden Şevvâl'in ilk günü sabâhında Hazret-i Ebû-Bekr, Hâne-i Saâdet'e gelir. İçeriden bir takım neş'eli sesler işitir. Efendimiz'in mübârek huzûrlarının kaçırılmakta olduğu mülâhazasıyla kızı Hazret-i Âişe'ye çıkışmak ister. Nebiyy-i zî-şan, Habîb-i Rabb-i Rahmân : "Ey Ebû-Bekr, her kavmin bir bayramı var; bu da bizim bayramımız!" der.

Bayramları neş'eyle, sevinçle geçirmek, ma'serî varlığın muktezâsı ve gerçek yoksullara, muhtaclara neş'eli, sevinçli bayramlar geçirtmek de içtimâî yardım icâbı olduğu kadar, Resûl-i Ekrem Efendimiz'in tasvîbi, tavsiyesi ve emri cümlesindedir. Ancak, bir az önce de tasrîh ettiğimiz veçhile yoksulların gerçek yoksul, muhtacların gerçek muhtac olmaları şarttır. Yardım elinin uzanacağı kimseler: ancak ve ancak "tam yoksul" vasfını hâiz bulunanlardır. Böylelerine ne verilse, ne kadar verilse yine azdır. Kanâatimizce Fıtr sadakası ve Zekât, yoliyle ve tamâmiyle verilmiş, veriliste ehliyyet gözetilmiş olsaydı, emîniz ki bir tek yoksul kalmaz-

dı, demekte mübâлага yoktur. Esâsen Dînimizin Sadaka ve Zekât sistemi cem'iyette yoksul bırakmamak gayesinden mülhemdir.

Bayram namazına Resûlullâh Efendimiz, bir yoldan giderler, başka bir yoldan dönerlerdi. Bu hareketlerinde ne derin hikmetler vardır. Zâten O'nun hangi hareketleri hikmetli ve ma'nâlı değil ki!..

Bayram ziyâret ve îade-i ziyâretleri : makbûl geleneklerimiz cümlesindedir. Bu ziyâretlerde yaş, mevki ve bilgiden önde gelir.

Ziyâret edilen kimseye hürmet ilgisi gösterilmiş, - bir dakîkalık zamâna inhisâr eylese bile - ziyâreti îade olunan kimsenin de gönü hoş edilmiş olur. Uzak yerlerdeki hısımlara, tanıdıklara tebrik telgrafı, mektub göndermek, bu hususta gelen telgraflara, mektublara aynı yolda cevap vermek, imkân hâlinde onları telefonla aramak dînimizin ehemmiyetle tavsiye ettiği "Sıla-i Rahm = Yakınlık Bağı" keyfiyetine riâyet mâhiyyetindedir. Sıla-i Rahm'e, yakınlık bağı'na i'tinâ gösteren ferdlerden mürekkep milletin bünyesi sağlam olur.

Bu ziyâret, arama, sorma : yalnız dirilere münhasır değildir. Bayramlarda, ölmüşlerin kabirlerini ziyâret etmek, onlara mezarları başında Yâsîn, Mülk, Nebe' ve Tekâsür sûrelerinden, hiç olmazsa en az bir Fâtiha ile üç İhlâs'tan mürekkep birer nur buketi, çelengi sunmak, sunanlar için huzûr kaynağı, sunulanların ruhları için de sürûr vesîlesi olur. Bu da Resûlullâh Efendimiz'in mübârek âdetlerindedir.

Semer kandli fakîh Ebü'l-Leys'in naklettiğine göre ashâb-i kirâmdan Enes b. Mâlik Hazretleri : "(İki Bayram'dan başka) mü'minin beş bayramı vardır.

Birincisi : mü'minin geçirdiği ve kendisine günah yazılmadığı gündür; bu, bayram günüdür.

İkincisi : dünyâdan îmanla, kelime-i şahâdet getire getire, Şeytan tuzağından kurtularak gittiği gündür; bu, bayram günüdür.

Üçüncüsü : Âhirette Sırât'ı, sere-serpe geçtiği, Kıyâmet korkunçluklarından masûn kaldığı, husûmeti olanların ve zebânîlerin ellerinden kurtulduğu gündür. Bu, bayram günüdür.

Dördüncüsü : Cennet'e girdiği, Cehennem'den tamâmiyle emîn bulunduğu gündür; bu, bayram günüdür.

Beşincisi : nihayet Allâh'ın likasına nâil olduğu gündür; bu, bayram günüdür.

Bizi, bu beşli bayrama ulaştıracak tek vâsita: tam bir takvâ, Resûlullâh'a tam bir ittibâ', evâmire tam bir inkıyad, nevâhîden kat'iyetle ic-tinâb ahdi ile, bu ahidte sâbit-kadem olma cehdidir.

Bu bayramla başlayan Şevval ayında, 6 gün oruç tutmak memduhtur. Nitekim Peygamberimiz'in beyanlarına nazaran: "Ramazan orucunu tutan ve ona Şevval'den altı gün katan, bütün yılı oruçla geçirmiş gibidir. Yine Resûl-i Ekrem Efendimiz, bir Hadîs-i şerîflerinde Ramazan bayramı gününde muhtaclara sadaka vermeğe; namaz kılmak, zekât ödemek, tesbîh ve tehlîlde bulunmak gibi hayr ve hasenât işlerini işlemeğe çalışın. Çünkü o (gün), Allâh'ın günâhlarınızı bağışlayacağı, duânızı kabûl edeceği, size rahmetle nazar kılacağı bir gündür." demişlerdir.

Bayramlarda yoksul yetimleri doyurmak, giydirmek: pek sevablı bir ibâdettir. Bu bakımdan bu mukaddes hizmeti îfâ için teşkilâtlandırılmış olan Kızılay ve Himâye-i Etfâl Cem'iyetlerine yardım etmek, insanlık ve Müslümânlık borcumuzdur.

Sevgili ve hamiyetli din kardeşlerim, Allâh'a şükürler olsun, bu bayramı da sükûn içinde, huzûr içinde, selâmet ve saâdet içinde, gelişme hazı ve kalkınma şevki içinde kutluyoruz.

H a d i s l e r

Muâz bin Cebel'den rivâyet olunuyor, Peygamberimiz buyurdu ki : Sana hayır kapılarını haber vereceğim. Oruç kalkandır. Sadaka, suyun ateşi söndürdüğü gibi günahları söndürür. Gecenin ortasında kulun ibâdeti de böyle. Sonra şu mealdeki âyet-i kerîmeyi okudu: "Onlar ki yanlarını yataklara koyamazlar, Rablarına korku ve ümit içinde niyaz ederler. Kendilerine verdiğimiz rızıklardan hayıra sarfederler. Hiç bir kimse onların işlediklerine mükâfat olarak gizlenmiş göz aydınlığı olan nîmetleri bilemez."

Sehl bin Sa'd'dan, demiştir ki, Resûl-i Ekrem şöyle buyurdu : "Her şeyin bir zekâtı vardır. Cesedin zekâtı da oruçtur."